Had Genese
Problém zla

GUAITA
WIRTH

א

alef

HAD GENESE
kniha III:
PROBLÉM ZLA

Had Genese

KNIHA III

Problém zla

Stanislas de Guaita
Oswald Wirth

א
VOLVOX GLOBATOR

Stanislas de Guaita, Oswald Wirth

Le serpent de la Genese: Le problème du mal

přeložil Zdeněk Frýbort

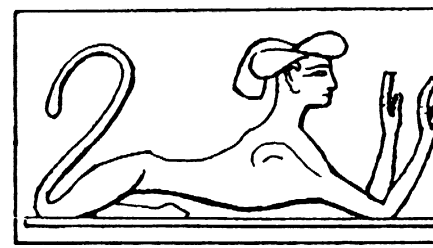
Translation © Zdeněk Frýbort, 1998

ISBN 80-7207-148-3
ISBN 978-80-7511-243-9 (pdf)

Ó, buď ti, Satane, na věky chvála chval
na hůrách nebeských, kdes jednou kraloval,
i v hloubkách pekelných, kde, zmožen, sníš v té době!
Dej, aby sedla si má duše po bok tobě,
až ti strom Moudrosti své větve zelené
tak jako nový chrám nad hlavou rozklene!

Charles Baudelaire
(Květy Zla, „Litanie k Satanovi“,
překl. Sv. Kadlec, SNKLHU, Praha, 1962)

Předmluva

V dubnovém čísle ročníku 1897 časopis L'Initiation byla ohlášena nová kniha Stanislase de GUAITY *Klíč k černé magii*. Po této druhé části trilogie nazvané *Pojednání o prokletých vědách* měla podle celkového rozvrhu textu následovat část třetí, *Problém Zla*. Stanislas GUAITA však 19. prosince 1897 zemřel. Měl jen málo přátel, ti ho však znali natolik dobře, aby věděli, že v okamžiku jeho smrti rukopis *Problému Zla* už nebyl zdaleka jen ve stavu pouhého náčrtu a několik kapitol že bylo dokonce dokončeno.

Vzhledem ke smyslu, který mladý spisovatel, v němž všichni uznávali svého Mistra, dal svému životu, všichni litovali, že mu smrt nedovolila eseje dokončit.

Ty kráčíš rovnou k samotné podstatě mystéria a bereš nás s sebou, abys nám je vyložil.

Tvá odvaha ti nyní umožnila, abys nás hned na počátku svého výkladu upozornil především na nebezpečí, místo abys nás nechal očarovat vábivým tajemstvím. To je díky tobě oděno krunýřem, který je chrání, a my v tvých stopách musíme projít tímto nebezpečným územím prostředního světa, abychom posléze a konečně dorazili do sfér božských, což je jediný skutečný cíl této výpravy a tvého literárního snažení.

TVÁ TROJICE JE NÁSLEDUJÍCÍ:
Had Genese, *kde jsi shromáždil okultní fakta*;
Klíč k černé magii, *kde tato fakta komentuješ*;
Problém zla, *kde bys na ně vrhnul božské světlo, kdyby tě smrtelný osud tak záhy neuzmul našemu trvale vzrůstajícímu obdivu.*[1]

„Ve třetím svazku Hada Genese chtěl GUAITA… zkoumat oslnivé

[1] Barlet, in L'Initiation, leden 1898, str. 9, 10

hlubiny první Trojice, Prozřetelnost však nechtěla, aby toto světlo k nám dorazilo; respektujme tudíž tajemné temnoty jejích záměrů…“ [1]

Na tento způsob tedy vznikly pověsti, které pak po celých padesát let měly *Problém zla* halit závojem tajemství. Život a smrt Stanislase de Guaity se proměnily v legendu, a ta byla buď blahovolná nebo zlovolná. Toxikománie, zpětný odraz, sebevražda… Řada lidí nechtěla vůbec připustit, že moudrý čaroděj by mohl zemřít normálně, jako ostatní lidé, po dlouhé nemoci, jejíž zárodky v sobě nosil už od narození.

„Dobré“ duše dokonce neváhaly přijít s tvrzením, že odešel-li Guaita ze světa předčasně, ještě než stačil ukončit své dílo, pak k tomu došlo, protože tak chtěla sama Prozřetelnost, aby se zabránilo šíření znalostí, které by nadměrnou vulgarizací mohlo ohrozit pojmy, jež měly být výlučným duchovním majetkem úzké vrstvy privilegovaných osob.

Připouštíme, že ve skutečnosti je třeba s *Problémem Zla* opravdu zacházet opatrně. Nedomníváme se však, že Prozřetelnost by se mohla vyděsit či pohoršit nad tím, že jsou zveřejňovány a šířeny domněnky, které, ať už krásné, hluboké či děsivé, nejsou nic jiného, než produkty naší slabosti a naší bezmoci.

* * *

Když jsem si jednou s Oswaldem Wirthem povídal o *Esejích o prokletých vědách*, zalitoval jsem, že třetí část sedmičky je ztracena. Tehdy jsem se právě od něho ke svému velkému překvapení dověděl, že existuje rukopis, který Guaita začal psát a v němž Wirth pokračoval. Ten měl celé dílo korunovat.

Oswald Wirth, Guaitův tajemník a důvěrný přítel, tento vzácný odkaz spolu s úkolem dovést do konce a doplnit teorie vyložené v prvních dvou sedmičkách po něm zdědil. *„Při práci jsem se opíral o tarot a Guaitovy myšlenky…“* [2]

Na konci srpna roku 1935, po krátké korespondenci a rozhovorech na toto téma, mi Oswald Wirth poslal *Problém zla* spolu s několika doporučeními, která uvedu později.

Toto přátelské gesto mého Mistra zachránilo rukopis *Problému zla* před jistou zkázou. Kdyby nebyl pečlivě zařazen mezi ostatní knihy v mé knihovně, určitě by zmizel při plenění, k nimž při prohlídkách v bytě Oswalda Wirtha došlo.

Guaitovi přátelé se v roce 1897 domnívali, že Prozřetelnost nechtěla, aby se jeho dílo uskutečnilo. My se v roce 1947 domníváme,

---

[1] Sedir, in L'Initiation, leden 1898, str. 43

[2] Dopis Oswalda Wirtha Mariusovi Lepagovi z 2. února 1930

že ve shodě se *Symbolismem*, se osud ubíral podivnými cestami, aby nám vzácné listy papíru uchoval. Z alveillského zámku v Lotrinsku na bretaňské tržiště je cesta dlouhá a její průběh se nedá dost dobře předvídat. K tomu, aby ji urazil, ocitl se na místě a konečně spatřil světlo světa a osvětlil lidstvo, potřeboval náš rukopis padesát let.

* * *

Rukopis se skládá ze stodvaceti listů a dělí se do tří od sebe výrazně se lišících částí: první napsal Oswald Wirth podle toho, co mu diktoval Stanislas de Guaita, nebo podle jeho poznámek, druhou napsal vlastnoručně Guaita a třetí zpracoval a napsal Oswald Wirth.

Aby nedošlo ke ztrátě nebo k poškození, nechal jsem všechny listy nedávno svázat, takže nyní mají podobu svazku o velikosti 17,5 × 23,5 cm, hřbet a růžky vazby jsou z pergamenu, vazba jako taková je provedena v pastelově modré a oranžové barvě na béžovém podkladě. Obsahuje rovněž Wirthovy kresby a schémata a najde se tu jen velice málo škrtů a oprav. Myšlenka se okamžitě vtělila do podoby, která si nevyžadovala retuší, a tu jsme také zcela a naprosto respektovali.

V tisku pak byly zmíněné tři části od sebe odlišeny různým typem písma (všechno, co pochází od Stanislase de Guaity, ať už to diktoval nebo sám vlastnoručně psal, bylo vysázeno kurzívou).

* * *

Guaita založil svou trilogii na velice striktním výkladu jednotlivých tarotových karet u druhé sedmičky. U sedmičky první a třetí je tento výklad volnější.

Sám o ní napsal:

„Záhada Zla – třetí sedmero – nás trochu vede z této ústřední cesty nutíc nás k vzdálenějším a méně příbuzným výkladům, avšak třebaže někdy nepřímé, zůstanou vztahy kapitol s dvaceti dvěma tarotovými klíči přece jen přesné až do konce.“

(Stanislas de Guiata, Chrám Satanův, čes. vyd. str. 7)

Ještě než pronikneme do myšlenky, která nám byla předána, bude dobře umístit ji do díla jako celku a poskytnout jí osvětlení, jaké sám Guaita předpokládal. Dosud nevydané kapitoly, které čtenář najde v této knize, si vyžadují – mají-li být po padesáti letech odmlky plně srozumitelné – prostor, který jim náleží a který jim také Stanislas de Guaita vyhradil.

Nechme ho tedy, aby nám sám své záměry vyložil.

„Záhada Zla. – *Třetí část bude filosofickou syntézou celého díla: v ní se dotkneme veliké záhady Zla a pozvedneme, ovšem pouze do té míry, jak nám to naše svědomí a zasvěcení dovolují, obávaný i dobrodějný závoj, který očím profanum vulgus zakrývá veliké tajemství magie. Chceme zajít tak daleko, jak se dosud žádný adept neodvážil, až k oné krajní hranici, tak hrozné v překročení, kde emblematický cherub s plamenným mečem v pěsti ohrožuje oslepením odvážné pozorovatele slunce ze všech sluncí nejoslnivějšího…*“[1]

„K tomu, abychom slovu Příroda navrátili jeho pravý smysl i s veškerým jeho dosahem, není třeba nic než započít s relevací některého z nejvyšších tajemství Vědy. Právě to podnikneme ve třetím dílu (v Problému zla). Budeme se snažit zjistit, co je Příroda coby princip, coby esence, coby substance a coby činnost, jak je třeba ji chápat jako integritu, před adamickým pádem, a konečně i to, čím se stala při universální materializaci, vyvolané touto katastrofou a submultiplikací nebeského Adama v prostoru a v čase. Všechny tyto problémy spolu velice úzce souvisejí a podle všeho jsou výlučnou záležitostí toho, čím se zabýváme v naší třetí sedmičce…“[2]

„Avšak naše třetí sedmička (Problém Zla) připouští zcela jiný rámec. Vizte, jak se rozšiřuje obzor, který má obsáhnout. Na jedné straně, na východě, dosahuje mystický obzor až ke zplození věčné přírody (Boehme), k vyhlášení základního nařízení před pádem Adama, na druhé straně, na západě, se táhne až ke konci světa a k opětnému scelení dílčích součástek v jednotu, až ke zbožnění Adama v lůně věčného Slova.“[3]

* * *

Stanislasu Guaitovi bylo kolem třiceti pěti let, když se do psaní *Problému Zla* pustil. Oswald Wirth pokračoval v jeho díle, když mu bylo kolem šedesáti. Mimo přirozené rozdíly v povaze se tu přirozeně projevily i změny způsobené časovým odstupem. Pravda je sice vždycky jen jedna, odívá se však, podle místa i podle doby, různými aspekty. Mezi koncem devatenáctého a druhou třetinou století dvacátého se změnil výraz filosofické myšlenky. Sám Guaita, kdyby žil, by své práce určitě přizpůsobil proměnám vnějšího světa i vlastního intelektuálního života.

„Co se »Problému« týče, mějme se na pozoru před personifikovanými abstrakcemi, Absolutnem, jak je vymezují, což je podle mne nebezpečné úskalí, scholastikové. Guaita byl příliš metafyzikem, než

---

[1] Stanislas de Guaita: Chrám Satanův, čes. vyd. str. 18

[2] Stanislas de Guaita: Chrám Satanův, vyd. Durville, 1915, str. 8

[3] Stanislas de Guaita: Klíč k černé magii, čes. vydání, str. 14

aby se zříkal Tomáše Akvinského a kabalistů. Z činnosti našeho intelektu můžeme vytěžit řadu vynikajících poznatků, naše úvahy se však nesmějí zakládat na iluzi, že jeho dosah je neomezený. Je-li intelekt příliš ctižádostivý, pak jenom jaksepatří blábolí.“ [1]

Já jsem se jen k jeho vlastnímu prospěchu snažil osvobodit právě ducha Stanislase de Guaity. Měl jsem totiž dojem, že kvůli časové tísni, do níž se dostal, nebyl zcela svobodný a nezbavil se docela myšlenkové formy svých učitelů, že je nestačil „zabít“. Vystoupil vysoko a mohl tedy zamezit tomu, aby musil sestupovat hluboko dolů. Byl pohlcen harmonií abstraktna, a proto se také vyhnul nedůslednostem a ošklivostem konkrétna…[2]

Proti abstraktní deduktivní logice Guaitově stála intuitivní představivost Oswalda Wirtha. Aby vůbec mohl v textu *Problému Zla* pokračovat, držel se velice důsledně odkazů na jednotlivé tarotové karty. Díky tomu máme nyní k dispozici ten nejkrásnější text o evoluci a údělu člověka, jaký kdy můj dávný Mistr napsal.

Wirth až do konce svého života miloval Stanislase de Guaitu tělem i duší jako svého Bratra. Jeho jasnovidecké a mediumistické vlohy mu neviditelnou přítomnost přítele proměnily v cosi bezmála fyzického. Cítil se být jeho pokračovatelem s takovou pronikavostí a přesností myšlenky, že to nebylo daleko od ztotožnění s ním. Rozdíl mezi projevy jednoho a téhož ducha nicméně zůstává i tak značný.

Nedivme se tomu. Zkusme si raději představit si je oba, Guaitu a Wirtha, jak obtěžkáni léty a naplněni zkušenostmi, rozvahou, znalostmi a moudrostí spolu rozprávějí…

My jejich rozhovor nemůžeme slyšet, nic nám však nebrání domnívat se, že pokračoval dál v duši i v srdci Oswalda Wirtha, který coby člověk meditativní, jak jsem jej v posledních letech jeho života poznal, si přitom pomalu rozkládá listy knihy Thotovy a hledá v nich zanícenou duši svého Bratra.

* * *

Po řadě odboček se konečně dostávám k méně příjemné části svého úvodu.

V článku, ve kterém jsem čtenářům *Symbolismu* ohlašoval, že zanedlouho v časopise, který Wirth založil, vyjde Problém Zla, jsem napsal:

---

[1] Dopis Oswalda Wirtha Mariusovi Lepagemu z 29. srpna 1935

[2] Oswald Wirth: Stanislas de Guaita, in Le Symbolism, 1935, str. 232